

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ІВАН ПАНЧЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF IVAN PANCHENKO v. UKRAINE)**

(Заява № 10911/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

19 грудня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

10/03/2010

Текст рішення стане остаточним за обставин, встановлених у пункті 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Іван Панченко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), Голова,

Рената Ягер (Renate Jager),

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Райт Маруст (Rait Maruste),

Ізабелль Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), судді,

Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), суддя ad hoc, та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), Секретар секції, після обговорення за зачиненими дверима 17 листопада 2009 року постановляє таке рішення, що було ухвалено того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за заявою (№ 10911/05), поданою проти України до Суду 8 лютого 2005 року на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України паном Іваном Івановичем Панченком (далі — заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев.

3. 22 вересня 2008 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про цю заяву Уряд. Також було вирішено розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно (пункт 3 статті 29).

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився у 1957 році та проживає у місті Бровари, Україна.

5. Заявник є інвалідом війни. З 1994 року заявник перебував в черзі на першочергове отримання житла від держави (див. нижче пункт 38).

1. Перше провадження

6. У травні 1997 року заявник звернувся до Броварського міського суду (далі — міський суд) з позовом до Броварської міської ради,

вимагаючи від суду зобов'язати відповідача забезпечити його житлом в першочерговому порядку.

7. 17 липня 1997 року суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявника.

8. Заявник оскаржив це рішення та 19 серпня 1997 року Київський обласний суд (з червня 2001 року апеляційний суд Київської області) залишив без зміни рішення суду першої інстанції.

2. Друге провадження

9. У серпні 2001 року заявник звернувся до міського суду з позовом до Броварського виконавчого комітету, Київської обласної державної адміністрації та Міністерства оборони України, вимагаючи від суду зобов'язати відповідачів забезпечити його житлом в першочерговому порядку та виплатити відшкодування моральної шкоди.

10. 10 грудня 2001 року суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявника.

11. 14 березня 2002 року апеляційний суд Київської області (далі — апеляційний суд) скасував рішення суду першої інстанції та направив справу на новий судовий розгляд.

12. У ході подальших судових засідань у міському суді заявник відкликав деякі свої позовні вимоги, в кінцевому підсумку він вимагав зобов'язати Міністерство оборони України забезпечити його житлом в першочерговому порядку.

13. 27 листопада 2002 року міський суд відмовив у задоволенні вимоги заявника. 27 грудня 2002 року той же суд виправив описки у своєму рішенні.

14. 6 червня 2003 року апеляційний суд скасував рішення від 27 листопада 2002 року та постановив нове, зобов'язавши Міністерство оборони України забезпечити заявника житлом в тримісячний строк після набрання рішенням законної сили. Видається, що це рішення не було оскаржено.

15. 20 жовтня 2003 року державна виконавча служба відкрила виконавче провадження для виконання цього рішення.

16. У травні 2004 року заявник звернувся до апеляційного суду із заявою про зміну порядку та способу виконання рішення від 6 червня 2003 року. Зокрема, він вимагав присудити йому грошову компенсацію у сумі 225 332,40 грн¹ замість присудженого майна.

17. 27 травня 2004 року суд не задовольнив цю заяву, зазначивши, що це питання мало бути розглянуто міським судом.

18. 13 жовтня 2004 року міський суд частково задовольнив вимогу заявника, зобов'язавши Міністерство оборони України сплатити

¹ На той час приблизно 35 416,20 євро.

Броварській міській раді вищезазначену суму для придбання житла для заявника.

19. 12 травня 2005 року цю суму було перераховано на банківський рахунок Броварської міської ради.

20. 16 травня 2005 року державна виконавча служба закінчила виконавче провадження щодо Міністерства оборони України, оскільки рішення від 6 червня 2003 року із врахуванням змін згідно з ухвалою від 13 жовтня 2004 року було виконано.

21. 26 травня 2005 року Броварська міська рада доручила Броварському міському виконавчому комітету організувати процедуру купівлі житла для заявника відповідно до рішення від 6 червня 2003 року, враховуючи зміни згідно з ухвалою від 13 жовтня 2004 року.

22. Згідно з твердженнями Уряду, присудженої 13 жовтня 2004 року суми було недостатньо для придбання житла для заявника на вторинному ринку через різке підвищення цін на житло. У зв'язку з цим 30 серпня 2005 року Броварська міська рада після проведення тендерної процедури уклала договір з відповідною компанією на будівництво житла для заявника.

23. До 2007 року зазначене житло було збудовано та 14 серпня 2007 року Броварський міський виконавчий комітет виписав для заявника ордер на заселення житлової площі. Декілька разів заявника викликали для отримання цього ордера, але безрезультатно.

24. 3 липня 2008 року міський суд встановив, що заявник зловживає своїми правами (а саме, ухиляється від укладення договору найма і, відповідно, оплати пов'язаних з цим витрат) та зобов'язав заявника отримати ордер на заселення житлової площі й переїхати до житлового приміщення протягом десяти днів. Для виконання рішення від 3 липня 2008 року було відкрито виконавче провадження, але воно залишається невиконаним.

25. У листопаді 2007 року заявник звернувся до міського суду з позовом до Броварського міського виконавчого комітету, вимагаючи визнання нечинним його рішення від 14 серпня 2007 року щодо видачі йому ордера на заселення житлової площі. Зокрема, він доводив, що площа наданої йому квартири була меншою, ніж гарантується національним законодавством, та що квартиру було придбано в результаті незаконної тендерної процедури. 8 вересня 2008 суд відмовив в задоволенні його позову як необґрунтованого. Не зрозуміло, чи оскаржив заявник це рішення.

26. Згідно з твердженнями заявника рішення все ще невиконане. Заявник не повідомив Суд про події, зазначені у попередніх пунктах (пп. 23–25).

3. Третє провадження

27. У жовтні 2005 року заявник звернувся до міського суду з адміністративним позовом до Броварської міської ради з вимогою забезпечити виконання рішення від 6 червня 2003 року з урахуванням змін згідно з ухвалою від 13 жовтня 2004 року. У зв'язку із зростанням цін на нерухомість заявник також вимагав стягнути з відповідача додаткову суму в якості відшкодування матеріальної шкоди, завданої стверджуваною бездіяльністю.

28. 28 жовтня 2005 року суд повернув позовну заяву заявника через процесуальні недоліки (а саме — через несплату судового збору).

29. 17 лютого 2006 року апеляційний суд скасував це рішення та для вирішення питання щодо прийнятності направив справу заявника на новий розгляд до міського суду.

30. 24 листопада 2006 року міський суд відмовив у задоволенні позовної заяви заявника як необґрунтованої.

31. 26 лютого 2007 року апеляційний суд залишив це рішення без змін.

32. 25 вересня 2008 року Вищий адміністративний суд скасував рішення судів нижчих інстанцій та закрит провадження у справі, встановивши, що позов має бути розглянуто в порядку цивільного судочинства.

4. Четверте провадження

33. 31 жовтня 2006 року заявник звернувся до Генеральної прокуратури з вимогою порушити кримінальну справу по факту привласнення та розтрати бюджетних коштів представниками Броварської міської ради.

34. 15 грудня 2006 року прокурор відмовив у порушенні кримінальної справи. Заявник оскаржив цю постанову до міського суду.

35. 3 серпня 2007 року міський суд скасував постанову та направив справу на додаткове розслідування. В подальшому прокурор декілька разів відмовляв у порушенні кримінальної справи, а заявник успішно оскаржував ці відмови до міського суду.

36. Видається, що розслідування досі триває.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

A. Житлове законодавство

37. Згідно зі статтею 61 Житлового кодексу від 1983 року користування жилим приміщенням у будинках громадського житлового фонду здійснюється на основі договору найму, укладеного між наймачем та відповідною організацією.

38. Закон України «Про соціальний захист військовослужбовців та членів їх сімей» (№ 2011-ХІІ від 20 грудня 1991 року, із змінами станом на відповідний час) передбачає, що серед іншого держава забезпечує військовослужбовців відповідним житловим приміщенням (стаття 12). Тим військовослужбовцям, що звільнилися з військової служби у зв'язку з інвалідністю внаслідок ушкодження або захворювання, одержаних під час проходження військової служби, житлові приміщення надаються в першу чергу (частина четверта статті 12).

39. Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» (№ 2482-ХІІ від 19 червня 1992 року, із змінами станом на відповідний час) безоплатно надаються у приватну власність військовослужбовцям квартири, які вони займають, у разі якщо вони користуються пільгами відповідно до вищевказаного Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

40. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (№ 3551-ХІІ від 22 жовтня 1993 року, із змінами станом на відповідний час) гарантує, що інваліди війни забезпечуються житловим приміщенням впродовж двох років з дня подання відповідної заяви, якщо вони потребують поліпшення житлових умов (пункт 18 частини першої статті 13).

41. Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» (№ 3334-IV, набрав чинності з 1 січня 2007 року) передбачає аналогічні гарантії для ветеранів війни (статті 11 та 12). Однак, відповідно до частини п'ятої статті 3 соціальне житло не підлягає приватизації.

В. Виконавче провадження

42. Відповідне національне законодавство викладене у рішенні від 27 липня 2004 року у справі «Ромашов проти України» (*Romashov v. Ukraine*), № 67534/01, пп. 16–19).

43. За статтею 33 Закону України «Про виконавче провадження» державний виконавець та сторони виконавчого провадження (боржник та кредитор) мають право за власною ініціативою *proprio motu* звернутися до національного суду із заявою про зміну способу і порядку виконання рішення суду за наявності обставин, що ускладнюють його виконання у спосіб, передбачений рішенням.

ЩОДО ПРАВА

I. ТРИВАЛІСТЬ ДРУГОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ, ВИНЕСЕНОГО НА КОРИСТЬ ЗАЯВНИКА

44. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на те, що тривалість другого провадження була надмірною. Далі заявник стверджував, що, не виконуючи рішення від 6 червня 2003 року, зміненого ухвалою суду від 13 жовтня 2004 року, державні органи порушили його право, передбачене статтею 1 Першого протоколу. Заявник скаржився за статтею 13 Конвенції на те, що він не мав ефективних засобів юридичного захисту щодо невиконання вищезазначеного рішення. Заявник також посилався на статтю 8 Конвенції в контексті тривалого розгляду його вимог та виконання відповідного рішення. Вищезазначені положення у відповідних частинах передбачають наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи.. незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 8

«Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб».

Стаття 13

«Кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які на її думку, є необхідними для здійснення контролю за користуванням майном відповідно до загальних інтересів».

А. Прийнятність

45. Уряд доводив, що заявник не мав статусу потерпілого щодо стверджуваного порушення, оскільки рішення від 6 червня 2003 року вже виконано. Він також стверджував, що заявник зловживав своїм правом звернення до Суду, ухиляючись від отримання ордеру на заселення житлової площі та не переїжджаючи до збудованого для нього житла. Не повідомивши Суд про те, що для нього було збудовано житло, заявник, на думку Уряду, діяв всупереч своїм обов'язкам, передбаченим правилом 47 Регламенту Суду, і Уряд просив Суд визнати заяву неприйнятною. Уряд також стверджував, що скарги за статтею 1 Першого протоколу були несумісними з вимогою *ratione personae*, оскільки рішення від 6 червня 2003 року, змінене ухвалою від 13 жовтня 2004 року, не наділяло заявника будь-яким майновим правом.

46. Заявник не погодився, стверджуючи, що це рішення все ще не виконане.

47. Стосовно неповідомлення заявником Суду про побудову житла та стосовно пов'язаних з цим подій (див. пп. 23–24 вище) Суд зазначає, що він неодноразово оголошував заяви неприйнятними в зв'язку з неповідомленням йому заявниками про важливі події у їхніх відповідних справах (див., серед інших рішень, ухвалу щодо прийнятності від 2 травня 2006 року у справі «Керетчашвілі проти Грузії» (*Keretchashvili v. Georgia*), № 5667/02, та нещодавню ухвалу щодо прийнятності від 23 червня 2009 року у справі «Хвіча та інші проти Грузії» (*Khvichia and Others v. Georgia*), № 26446/06). Однак Суд відрізняє ці справи від даної, оскільки в них заявники не повідомили Суд про отримання відповідних виплат, належних їм за рішенням суду, в той час, як у даній справі заявник відмовився від отримання житла, яке йому надавали. На думку Суду, коли заявник не приймає надане як виконання рішення на його користь (див. позовні вимоги заявника до міського суду, подані у листопаді 2007 року, п. 25 вище), неповідомлення Суду щодо подальших подій у його справі не є зловживанням правом на індивідуальну заяву. Таким чином, Суд відхилив заперечення Уряду.

48. Далі Суд зазначає, що рішення від 6 червня 2003 року формально було виконано 16 травня 2005 року, коли Міністерство оборони України перерахувало кошти Броварській міській раді. Незважаючи на відсутність виконавчого провадження після цієї дати, Суд вважає, що рішення залишалося невиконаним до 14 серпня 2007 року, коли Броварський міський виконавчий комітет виписав заявнику ордер на заселення житлової площі. Однак Суд не має вдаватися до припу-

щень щодо відповідності запропонованого заявнику житла рішення, про яке йдеться, незважаючи на позицію заявника щодо його невідповідності. За відсутності рішення національного суду, яке б встановлювало інакше, Суд для цілей цієї справи вважає, що рішення було виконано 14 серпня 2007 року. Однак той факт, що рішення, винесене на користь заявника, було виконано, не позбавляє його статусу потерпілого щодо періоду, впродовж якого це рішення залишалося невиконаним (див. рішення у справі «Ромашов проти України» (*Romashov v. Ukraine*), пп. 26–27). Відповідно Суд відхиляє заперечення Уряду.

49. Щодо заперечення стосовно сумісності скарг заявника за статтею 1 Першого протоколу з вимогою *ratione personae*, яке фактично є запереченням щодо сумісності з вимогою *ratione materiae*, Суд повторює, що стаття 1 Першого протоколу не гарантує права на надбання майна (див. рішення від 23 листопада 1983 року в справі «Ван дер Мюсель проти Бельгії» (*Van der Musselle v. Belgium*), п. 48, Series A № 70, рішення у справі «Копескі проти Словаччини» [ВП] (*Kopecky v. Slovakia*), № 44912/98, п. 35, ECHR 2004-IX). Заявник може заявляти про порушення статті 1 Першого протоколу тільки в тій мірі, в якій оскаржувані рішення стосуються його або її «майна» в сенсі цього положення. «Майном» може бути як «існуюче майно», так і активи, включаючи вимоги, щодо яких заявник може стверджувати, що він або вона має принаймні «легітимні сподівання» на реалізацію майнового права (див. рішення у справі «Копескі проти Словаччини» (*Kopecky v. Slovakia*), що наводилося вище, п. 35). «Легітимні сподівання» за своїм характером повинні бути більш конкретними, ніж просто надія і повинні ґрунтуватися на законодавчому положенні або юридичному акті, такому як судове рішення (там само п. 49).

50. Суд далі зазначає, що право на соціальне забезпечення як таке не є правом чи свободою, які гарантуються Конвенцією (див., наприклад, ухвалу від 15 березня 2001 року щодо прийнятності у справі «Аунола проти Фінляндії» (*Aunola v. Finland*), заява № 30517/96). Право проживати у конкретній нерухомості, якою заявник не володіє, не становить «майно» у значенні статті 1 Першого протоколу (див. ухвалу щодо прийнятності від 9 грудня 2003 року в справі «Н.Ф. проти Словаччини» (*H.F. v. Slovakia*), заява № 54797/00; ухвалу щодо прийнятності від 15 лютого 2001 року «Коваленок проти Латвії» (*Kovalenok v. Latvia*), заява № 54264/00, та ухвалу щодо прийнятності від 27 квітня 1999 року в справі «J.L.S. проти Іспанії» (*J.L.S. v. Spain*), заява № 41917/98).

51. У цій справі рішення, що розглядається, не зобов'язувало державні органи надати заявнику право власності на конкретну квартиру, а радше видати йому ордер на заселення будь-якого житлового приміщення, яке відповідає вимогам національного

законодавства. Таким чином, беручи до уваги прецедентну практику Суду, на яку міститься посилання у попередніх пунктах, ключовим питанням є те, чи мав заявник «легітимні сподівання» на отримання спірної квартири як своєї приватної власності (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Малиновський проти Росії» (*Malinovskiy v. Russia*), заява № 41302/02, п. 44, *ECHR* 2005-VII (витяги)). З огляду на відповідне національне законодавство (див. пп. 39 та 41 вище) та відсутність коментарів сторін щодо цього Суд тільки для цілей цієї справи доходить висновку, що заявник мав «легітимні сподівання» отримати в свою приватну власність житло, що розглядається, принаймні до 1 січня 2007 року. Відповідно Суд відхиляє заперечення Уряду.

52. Суд вважає, що ці скарги не є явно необґрунтованими у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Отже, вони мають бути оголошені прийнятними.

В. Суть

53. Уряд доводив, що тривалість судового періоду та періоду виконання у справі заявника не була надмірною. Зокрема, Уряд зазначив, що рішення від 6 червня 2003 року не могло бути виконано, оскільки на той час не було в наявності належного Міністерству оборони України житла. В подальшому саме заявник вимагав недостатню суму коштів для заміни присудженого майна негрошової форми та рішенням від 13 жовтня 2004 року обмежив засоби Броварської міської ради для виконання рішення. Оскільки ціни на нерухомість зросли, міська рада не могла раніше придбати житло для заявника. В зв'язку з цим вона інвестувала присуджену суму у будівництво житла та, відповідно, затримала виконання рішення, що розглядається. Оскільки міська рада діяла добросовісно та вжила всі доступні їй заходи, вона не може нести відповідальність за затримку у виконанні. Уряд дійшов висновку, що порушення положень, на які посилається заявник, не було.

54. Заявник не погодився.

55. Суд повторює, що судовий розгляд та виконавче провадження є першою і другою стадією єдиного провадження (див. рішення у справі «Скордіно проти Італії» (*Scordino v. Italy (№ 1)* [ВП], заява № 36813/97, п. 197). Таким чином, виконавче провадження не повинно відокремлюватись від судового і вони мають бути розглянуті в сукупності (див. рішення від 21 квітня 1998 року в справі «Естіма Джорж проти Португалії» (*Estima Jorge v. Portugal*), п. 35, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-II, та рішення від 13 червня 2006 року в справі «Сіка проти Словаччини» (*Sika v. Slovakia*), заява № 2132/02, пп. 24–27).

56. Суд зазначає, що розгляд справи заявника в національних судах тривав з серпня 2001 року до 6 червня 2003 року, коли міський суд виніс рішення на користь заявника. Тривалість стадії судового розгляду, яка включала дві судові інстанції, становила один рік та дев'ять місяців та явних періодів бездіяльності з вини національних судів не було.

57. Однак рішення від 6 червня 2003 року залишалось невиконаним до 14 серпня 2007 року, відповідно, близько чотирьох років та двох місяців.

58. Суд визнає, що виконання рішення, яке передбачає зобов'язання негрошового характеру, може зайняти більше часу, ніж виконання рішення у справі щодо виплати присуджених коштів (див. ухвалу щодо прийнятності від 11 січня 2005 року в справі «Ганенко проти України» (*Ganenko v. Ukraine*), заява № 27184/03, де дворічна затримка у забезпеченні заявника автомобілем для інвалідів була визнана сумісною з Конвенцією). Дійсно, до 13 жовтня 2004 року, коли присуджене майно було змінено на грошову виплату, рішення залишалося невиконаним впродовж одного року та двох місяців, який є навіть меншим, ніж у справі «Ганенко проти України». Незважаючи на це, за конкретних обставин цієї справи Суд не вважає цю затримку виправданою. У цьому зв'язку Суд наголошує, що ні боржник, ні державний виконавець, який з самого початку знав або мав знати про відсутність житла, не зробили жодної спроби стосовно альтернативних угод щодо житла для заявника або надання йому компенсації (див. *mutatis mutandis* рішення від 7 липня 2005 року в справі «Шпаковський проти Росії» (*Shpakovskiy v. Russia*), заява № 41307/02, п. 29, та вищевказане рішення в справі «Малиновський проти Росії» (*Malinovskiy v. Russia*), п. 38). Проте, саме заявник вимагав заміни негрошової форми майна на грошову.

59. Більше того, Суд зазначає, що Міністерству оборони було необхідно ще сім місяців, щоб перерахувати кошти, присуджені рішенням від 13 жовтня 2004 року. Хоча цей період *per se* не може вважатися надмірним, беручи до уваги бездіяльність, яка розглядалась в попередньому пункті, та стверджуване різке зростання цін на нерухомість, цій затримці, що мала наслідком зменшення шансів заявника на виконання рішення, немає виправдань.

60. Суд зазначає, що, не вживши розумних заходів на початковій стадії виконавчого провадження, державні органи затримали виконання рішення більш, ніж на чотири роки. Стверджувана сумлінність міської ради не може виправдати весь період невиконання судового рішення від 6 червня 2003 року.

61. Суд повторює, що він вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу в справах щодо тривалості невиконання рішень, винесених на користь заявників (див.,

серед інших рішень, рішення від 29 червень 2004 року в справі «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), заява № 18966/02, пп. 43 та 55). Суд не знаходить підстав для відступу від своєї практики в цій справі.

62. Відповідно у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу щодо тривалості невиконання рішення, винесеного на користь заявника.

63. З огляду на вищезазначені висновки Суд вважає, що немає необхідності розглядати, чи було у цій справі порушення статті 8 Конвенції (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Лайно проти Італії» (*Laino v. Italy*), [ВП], заява № 33158/96, п. 25, *ECHR* 1999-I).

64. Зрештою, Суд повторює, що в багатьох справах він встановлював, що українське законодавство не передбачає засобу юридичного захисту від невиконання рішень національних судів, боржниками за якими є державні органи (див., серед багатьох інших рішень, вищевказане рішення у справі «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), п. 48). Суд не знаходить жодних підстав для відступу від своєї практики. Відповідно в цій справі також мало місце порушення статті 13 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

65. Заявник також скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на тривалість інших судових проваджень, відмову у розгляді його позову (третє провадження) та на відсутність ефективного кримінального розслідування його скарг (четверте провадження). Він також посилався на статті 3 та 17 Конвенції.

66. Дослідивши всі скарги заявника в світлі наявних в нього матеріалів, Суд у тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, встановлює, що вони не виявляють жодних ознак порушень прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

67. Таким чином, ця частина заяви має бути оголошена непринятною відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції як явно необгрунтована.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

68. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

69. Заявник вимагав 4 180 138 євро відшкодування матеріальної шкоди та таку ж суму відшкодування моральної шкоди.

70. Уряд стверджував, що ці вимоги є надмірними та необґрунтованими.

71. Суд не знаходить причинного зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою. З іншого боку, Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, вважає за доцільне присудити заявнику 1200 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові та інші витрати

72. Заявник також вимагав 15 439 євро компенсації судових та інших витрат, понесених в зв'язку з провадженнями в національних судах, та 968 євро — понесених в зв'язку з провадженням в Суді. На підтвердження останніх вимог він надав поштові квитанції на суму загалом 253 грн 90 коп.²

73. Уряд не погодився з цими вимогами.

74. Згідно з практикою Суду заявник має право на компенсацію судових та інших витрат лише в разі, якщо доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір обґрунтованим. Беручи до уваги наявну інформацію та виходячи із зазначених вище критеріїв, у цій справі Суд відхиляє вимогу заявника щодо компенсації витрат, понесених в зв'язку з провадженнями в національних судах, та вважає розумним присудити 23 євро компенсації витрат, понесених в зв'язку з провадженням в Суді.

С. Пеня

75. Суд вирішує, що пеня має дорівнювати граничній позичковій ставці Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги за пунктом 1 статті 6, статтею 8 та за статтею 13 Конвенції, а також за статтею 1 Першого протоколу щодо тривалості другого провадження в суді, включаючи стадію виконання, а також

² Близько 23 євро.

щодо відсутності засобів юридичного захисту з цього приводу — прийнятними, решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 8 Конвенції.

4. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 13 Конвенції.

5. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 1200 (одну тисячу двісті) євро відшкодування моральної шкоди та 23 (двадцять три) євро компенсації судових та інших витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум. Ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(с) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.

6. *Відхиляє* решту вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 10 грудня 2009 року згідно з пунктами 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Голова